

ΠΕΙΘΑΓΟΡΕ ΜΕΤΑΛΟΚΛΕ...
 ΟΓΕΦΟΝΩΣ ΤΑΜΙΑΣ ΤΕ ΠΛΕ...
 ΤΗΔΕ ΞΕΡΑΙ ΕΞΑΙΟΝ ΕΝΤΕΚΟΚΗ...
 ΚΑΙ ΓΑΡΟΣ ΤΡΑΙΑΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ
 ΓΕΒΑΣΤΟΥ ΑΕΓΡΑΥΕΝ ΤΟΥ ΓΦΑ...
 ΝΕΝΟΥ ΓΑΤΗ ΛΕΥΘΕΡΩΣΘΑΙ ΕΝΤΕ
 ΤΕ ~ ΤΑ ΕΙΑ ΓΑΤΟΥ ΧΡΟΝΩ ΟΙ ΤΙΝΕΣ
 ΚΑΙ ΤΟ Γ ΓΕΙΝΟΜΕΝΟΥΣ ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΤΑΡΧΙ
 ΜΗ ΛΕΙΧΑΝΟΡΙΟΥ ΕΙ ΤΑ ΞΕΡΑ ΕΙΣ ΑΓΟΡΟΥ
 ΤΟΥ ΕΙΣ ΑΓΟΡΟΥ ΔΗ ΚΒ ΞΕΠΟΡΟΣ ΞΦ ΡΤ Ν
 ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΙΚΩΝΟΣ ΑΤΕΛΕ ΔΗ ΚΒ ΖΩ ΕΜ
 Ξ ΤΑΙΟΥ ΤΑΙΟΥ Θ ΜΗ ΚΒ
 Ξ ΜΕΝΕΤ Γ ΦΙΛΓΚΟΥ ΤΟΥ Ξ ΔΗΜΟΥ ΔΗ Κ
 ΠΑΡΔΑΛΙΣ Ξ ΛΥΚΑΣ ΤΕ ΛΥΚΟΥ ΛΚ ΚΕ

(ἀκολουθεῖ)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Βίος Γ. Ούσινγκτῶνος, πόνημα ἠθικώτατον μεταφρασθὲν
 μὲν ἐκ τοῦ ἀμερικανικοῦ πρωτοτύπου χάριν τῶν σχο-
 λείων καὶ τῶν οἰκογενειῶν ὑπὸ Ν. Δραγούμη, μετὰ
 προσθήκης εἰκονογραφιῶν, ἐκδοθὲν δὲ ἀναλώμασι τοῦ ἐν
 μεγαλειπόροις φιλογενεστάτου Κ. Ἰω. Ἀντωνιάδου
 ἵνα διανεμηθῇ δωρεάν. Ἔκδ. Γ'. Ἀθῆναι, 1863.

Καθὼς ἡ μεμονωμένη καὶ ξηρὰ τῶν γραμματι-

κῶν κανόνων ἐκμάθησις οὐ μόνον κόρον προξενεῖ καὶ
 πρὸς τὸν ἡλικίαν ἀνωτέραν τῆς παιδικῆς ἔχοντα,
 ἀλλὰ καὶ καθὼς στερουμένους ἀμέσου ἐφαρμογῆς
 ἐπιπολαίως χαράσσει αὐτοὺς εἰς τὴν μνήμην, οὕτω
 καὶ τὰ τῆς ἠθικῆς παραγγέλματα, ἄνευ δραματικῆς
 τινος πλοκῆς τὰς περιπετείας ἐχούσης ἱκανὰς νὰ
 ἐξεγείρῃσι τὴν περιέργειαν καὶ ν' ἀπαλύνῃσι τὴν
 καρδίαν, ὥστε νὰ ἐγκολαφθῇσι βαθύτερον ἐν αὐτῇ, ἢ
 ἀποβαίνουσιν ἄγωνα, ἢ προάγουσι καρπὸν κατεσκλη-

ΝΥΟΜΗΑΦΡΙΟΥ ΖΩΗΠΛΟΥΚΙΟΥΛΟΚΙΟΥ
 ΔΗΚΒΛΑΔ ΠΑΡΔΑΛΙΣ ΠΤΙΟΥΛΥΣΕΝΕΑ
 ΤΣΜΕΝΕΙΣΤΑΔΗΚΒΛΟΜΙΝΙΣΘΥΟ...
 ΠΙΚΤΑΣ ΠΑΡΧΑΙΔΟΣ ΤΣΚΑΛΠΙΤ-
 ΠΟΥΔΗΚΒΛΑΗΑΓΑΘΟΥ...
 ΠΝΙΓΕΡΟΣ ΤΟΥΕΩΤΑ ΔΗΚΒΛΑΕΛΙ...
 ΠΑΛΕΖΑΙΔΡΟΥΤΟΥΕΙΚΑΟΥΤΟΥΕΓΓΡ...
 ΧΧΙΟΥ ΚΑΙ ΓΛΑΟΥ ΚΘΝΕΠΙΗΛΑΟΔΙΑΘΗ
 ΝΒΧΧΙΟΣ ΔΗΚΒΛΑΕΟΝΩΠΙΦΙΛΟΔΕ-
 ΤΟ ΕΙΠΔΩΡΑΣ ΑΓΕΛΕΔΗΚΒΛ
 ΧΙΟΥ ΤΟΒΧΧΙΟΥ ΔΗΚΒΛ ΜΗΘΑΛΟΝΩ
 ΠΑΙΤΙΓΕΝΟΤΟΥΕΥΔΗΜΟΔΗΚΒΛ
 ΠΑΡΙΣΤΙΟΥ ΤΣΜΕΝΕΚΡΑΤΟ...

κότα καὶ ἰσχυρὸν, ὅμοιον πρὸς τὰς κεφαλὰς ἐκεί-
 νων, οἱ τινες, κατὰ Κοραῆν, μόνον καλὰ γραμμα-
 τικὰ ἐδιδάχθησαν. Ὅτι δὲ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα
 εἶναι χρεῖα λόγων πρὸς ἀπόδειξιν· διότι ἐάν,
 ὥς ἐπεκύρωσαν οἱ αἰῶνες, τὸ παράδειγμα ἦναι ἡ
 ἰσχυροτέρα τῶν διδασκαλιῶν, ἐπειδὴ ἡ παράστα-
 σις τῶν ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς καθ' ὃν τρόπον λέγομεν
 γίνεται διὰ συνεχείας ἐπαγωγῶν παραδειγμάτων,

ἔπεται ὅτι καὶ ἡ ὠφέλεια προκύπτει ἰσχυροτάτη.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἓνα μόνον τοιοῦτον τρόπον
 παραστάσεως, γραπτὸν ἐννοοῦμεν, εἶχον, τὸν τῶν
 μύθων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν βραχὺν, ἀπέριτον, ὅλως
 φανταστικὸν καὶ διὰ τοῦτο ἀπίθανον, καὶ μόλις τῶν
 νηπίων διαρεθίζοντα τὴν φιλοπραγμοσύνην. Ἡ ἱστο-
 ρία κυρίαν ὑπόθεσιν εἶχε τὰ στρατιωτικὰ ἔργα, ὃ δὲ
 ἰδιωτικὸς βίος καὶ αὐτὸς ὁ τῶν πολιτευομένων, οὐ-

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗΙ

ΠΑΡΑ ΤΙΤΙΟΥ ΟΝΗΣΙΔΟΥ
ΤΟΥ ΤΑΞΙΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ
ΤΗΝ ΒΕΞΑΧΗΝΟΝ ΕΝ ΣΤΙΠΠΟ
ΚΡΑΤΙΔΗ ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΑΠΕΧΤΩΝ
ΔΣΔΩΚΟΤΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΑΤΗΡΑΣ
ΤΗ ΠΟΛΕΙ ΞΑΦΡΙΟΥΚ ΤΕΛΕΙΦΟ
ΡΟΣ ΑΓΑΘΗ ΚΑΣΑΝΔΡΑ ΗΡΑ
ΚΛΩΝ ΧΑΡΙΤΑ ΣΤΡΑΤΩΝ ΚΙ
ΟΚΟΥΝΔΑ.....

δέποτε ἡ σπανίως ἐτύγχανεν ὑπομνηματιστοῦ ἐπαι-
νέτου ἢ ἐπιτιμητοῦ. Μετὰ τὸ κήρυγμα ὁμως τοῦ
Εὐαγγελίου, ζητήσαντος νὰ καταστήσῃ τερπνότερα
καὶ ἐπομένως καρποφόρα τὰ παραγγέλματα τῆς ἡθι-
κῆς διὰ παραβολῶν, ἐγεννήθη τὸ σύστημα τῆς δι' ἱ-
στοριῶν, ἀληθῶν τε καὶ πεπλασμένων, διαδόσεως
τῶν παραγγελμάτων τούτων, σύστημα διαφερόντως
ἀναπτυχθὲν καὶ κρατυθὲν παρὰ τοῖς ἀγγλοσαξωνι-
κοῖς λαοῖς. Προέκυψε δ' ἐκ τούτου ὅτι τὰ κατ' ἰ-
δίαν ἦθη, μορφωθέντα πρῶτον κατὰ τὰ ζῶντα
παραδείγματα τῆς ἱστορίας, ἐμόρφωσεν ἀκολουθῶς
τὰ δημόσια, καὶ πολιτεύματα συνεκροτήθησαν σύμ-
φωνα πρὸς ἐκεῖνα καὶ διὰ τοῦτο προσφυῇ καὶ εὐ-
άρμοστα. Ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ μάλιστα, τῷ πρωτοτύπῳ
ταύτῃ τῆς φιλανθρώπου κυβερνήσεως, οὔτε διὰ μιᾶς
ἐγένετο, ἀλλ' οὔτε καὶ μέχρι τῆς σήμερον συνεπλη-
ρώθη τὸ πολίτευμα· διότι τὰ ἦθη, καθόσον βελτιοῦν-
ται, ἀπαιτοῦσι νέας διατάξεις καὶ νέας τροποποιή-
σεις, περιττὰς πολλάκις δὲ καὶ ἐπιβλαβεῖς τὸν πρὶν
χρόνον.

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἥς τινος τὸ ἀναμφισβή-

τητον μαρτυρεῖ ἡ πολυχρόνιος ἐπιτυχία τοῦ πρὸς
τὰ κοινὰ ἦθη ἀρμοζομένου ἀγγλικοῦ πολιτεύματος
καὶ ἡ οἰκτρὰ ἀποτυχία τοῦ ἀπροσφυοῦς τῆς Ἑλ-
λάδος, πρὸ αἰώνων ἐκήρυξαν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι
εἰπόντες ὅτι «ὁ νόμος οὐκ ἔστιν οἷος ποιεῖν ἀγαθοὺς
τοὺς πολίτας», καὶ ὅτι «οὐ τὰ πράγματα πρὸς τοὺς
νόμους, ἀλλ' οἱ νόμοι πρὸς τὰ πράγματα τίθενται.»

Τοιαύτην λοιπὸν πρόθεσιν μορφώσεως ἰδιωτικῶν
καὶ δημοσίων ἡθῶν ἔχει τὸ ἀνά χειρὸς πόνημα· διότι
παραλαμβάνων τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ νέου κόσμου ἐν
αὐτοῖς σχεδὸν τοῖς σπαργάνοις καὶ καταλείπον αὐ-
τὸν ὅτε καὶ οὗτος καταλείπει τὴν γῆν, ἀνατέμει τὸν
τε ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον βίον τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς
καὶ καταδεικνύει τὰς πράξεις ἐκεῖνας, δι' ὧν ἐγένετο
σωτὴρ καὶ κυβερνήτης καὶ διδάσκαλος τῆς πατρίδος.
Καὶ παιδίον μὲν ἔτι ὄντος καταδεικνύει τὸ πρὸς τοὺς
γονεῖς σέβας καὶ τὴν εὐπείθειαν, τὴν πρὸς τὰ θεῖα
εὐσεβείαν, τὸ φιλόληθες, τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλοδί-
καιον, ἀνδρωθέντος δὲ τὴν πρὸς τοὺς οἰκείους στοργ-
γὴν, τὴν κατ' οἶκον εὐταξίαν καὶ ἀκρίβειαν, τὴν
φιλανθρωπίαν, τὴν πρὸς τοὺς κατωτέρους εὐμένειαν,

καὶ κληθέντος εἰς τὰ δημόσια, στρατιωτικά τε καὶ πολιτικά, τὴν σύνεσιν, τὴν ἀνδρίαν, τὴν καρτερίαν, τὴν δραστηριότητα, τὴν μετριοπάθειαν, τὴν ἀπροσωποληψίαν καὶ ἐπὶ τέλους τὴν δικαιοσύνην ἐν ᾗ συλλήβδην πᾶς ἀρετὴ ἐστὶ.

Τὸ πρῶτιστον καὶ κυριωδέστατον τῶν μαθημάτων ὅσα ἐδιδάχθη ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ὑπὸ τῶν γονέων αὐτοῦ ὑπῆρξε «τὸ λέγειν πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.» — Τοιαύτην δὲ ἀκρίβειαν διετήρει, λέγει ὁ βιογράφος, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τούτου, ὥστε ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει, εἴτε χάριν ἀστειότητος, εἴτε ὅπως ἀποφύγῃ δικαίαν τιμωρίαν ἢ ἐπιπληξιν, δὲν ἐψεύδετο· ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ, ὡς φιλαλήθους, τοσούτῳ ἦτο γνωστὸς εἰς τὸ σχολεῖον, ὥστε οἱ μαθηταὶ ἦσαν βέβαιοι ὅτι ἐμελλον νὰ πιστευθῶσιν ὁσάκις λέγοντές τι προσέθετον ὅτι «καὶ ὁ Γ. Οὐάσιγκτων λέγει αὐτό.» — « Ἀλλὰ καὶ κατὰ πάσας τὰς διαφορὰς τῶν μαθητῶν προσεκαλεῖτο ἵνα εἴπῃ τίς εἶχε δίκαιον· αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ ἦσαν πάντοτε εὐχάριστοι. »

Ταύτην τὴν ρηπιδὲν ἀποκτηθεῖσαν ἐνθερμον ἀγάπην πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην θεωρεῖ ὁ βιογράφος ὡς τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῶν ἄλλων τοῦ Οὐάσιγκτωνος ἀρετῶν. Ὁρθότατα δὲ παρατηρεῖ «ὅτι αἱ πλείους τῶν ἀδικιῶν καὶ τῶν καταπιέσεων εἰσὶν ἀνάπτυξις τῶν κακῶν ἔξεων, ἃς ἐλάβομεν κατὰ τὴν παιδικὴν ἡμῶν ἡλικίαν. »

Ὅτε ἦτο δεκάετης ἀπέθανεν ὁ πατήρ αὐτοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἡ μήτηρ, μικρὰν κεκτημένη περιουσίαν, δὲν εἶχε πῶς νὰ δώσῃ αὐτῷ ἀγωγὴν ἀνωτέραν τῆς κοινῆς διδομένης, δὲν ἐδιδάχθη ἀποχρώντως τὰς ἀρχὰς τῆς γλώσσης αὐτοῦ· ἀλλ' ὅμως ἐγκύψας μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας εἰς τὴν μελέτην, εὐδοκίμησεν ἰδίως περὶ τὰ μαθηματικά. Πεισθίσθη δὲ ἔχων ὅτι «καὶ ἡ σοφωτέρα ἀγωγή εἶναι ματαία ἄνευ ἐναρέτων ἀρχῶν, » συνέταξε «Κανόνας διαγωγῆς, » καθ' οὓς ἐφρόντιζε νὰ ρυθμίζῃ τὰς ἰδίας πράξεις, φροντίζων καὶ νὰ χαλιναγωγῇ τὴν ὀξύθυμον αὐτοῦ φύσιν. Ὁ βιογράφος ἐπαναλαμβάνει τινὰς τῶν κανόνων τούτων, μεταξὺ δὲ πάντων ἄξιος σημειώσεως εἶναι ὁ ἐφεξῆς· «Φρόντιζε νὰ διατηρῆς ἄσβεστον ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸν μικρὸν ἐκεῖνον σπινθῆρα τοῦ οὐρανίου πυρὸς, τὸν καλούμενον συνείδησιν. » Τοσούτῳ δὲ βαθεῖαν εἶχε τὴν συναίσθησιν ὅτι ἀχρεῖος καὶ ἐπιβλαβὴς τῇ κοινωνίᾳ πᾶς ὁ μὴ ἀνατρέφων ἐκυτὸν ἐν χρηστοτητίᾳ, ὥστε γράφων ποτὲ πρὸς τινὰ οἰκεῖον ἔλεγεν· «Ὁ μέλλων χαρακτήρ καὶ τὸ ὄνομά σου κρέμονται ἀπὸ τῶν ἔξεων καὶ τῶν τρόπων τῶν ἀποκτωμένων κατὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν σου. Πρόσεχε λοιπὸν μὴ ἀποκτήσῃς συνηθείας τεινούσας εἰς διαφθοράν τοῦ ἥθους ἢ διαστροφήν τῆς καρδίας σου. »

Ἐπειδὴ δὲ ἡγάπα εἰς ἄκρον τὸν ἐνεργητικὸν βίον, ἐζήτησε περὶ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας

αὐτοῦ νὰ ἐπιβῇ δόκιμος εἰς ἀγγλικὸν πλοῖον. Ἰδὼν ὅμως ὅτι «ἤθελε σπαράξῃ τὴν καρδίαν τῆς φιλοστόργου αὐτοῦ μητρὸς, ἐνεπνεύσθη ὑπ' ἀληθοῦς πνεύματος ἡρώισμου καὶ αὐταπαρνησίας, καὶ ὑπακούων εἰς τὸ θεῖον τοῦτο λόγιον, τίμα τὴν μητέρα σου, παρήχθη τοῦ ἀγαπητοῦ σχεδίου, καὶ καθυπέταξε τὰς ἰδίας κλίσεις εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῆς μητρὸς. »

Τὸ δέκατον ἑννατὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὠνομάσθη ὑπασπιστῆς τοῦ στρατηγοῦ τῆς Βιργινίας· τοιαύτην δὲ σύνεσιν καὶ ἀνδρίαν ἐδειξε κατὰ τὰς πρὸς τοὺς βαρβάρους Ἰνδοὺς μάχας, ὥστε καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν ὠνομάσθη «Θεοφρούρητος καὶ μέλλων ἀρχηγὸς ἐθνῶν. »

Γνωστὸν διὰ τί ἡ Ἀμερικὴ, ἀποικία οὖσα τῆς Ἀγγλίας, ἀπέσεισε τὸν ζυγὸν τῆς μητροπόλεως· ἡ μὲν μητρόπολις ἐπέβαλε βαρεῖς φόρους εἰς τὴν ἀποικίαν, αὕτη δὲ ἤξιον ὅτι δὲν εἶχεν ἐκείνη δικαίωμα νὰ φορολογῇ ἀνθρώπους, πρὸς οὓς δὲν ἐπετρέπετο νὰ στέλλωσιν ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐπειδὴ δὲ ἀνευδότου οὕσης τῆς Ἀγγλίας ἀπεφασίσθη νὰ συγκεντρωθῇ στρατὸς, «πάντων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὸν Οὐάσιγκτωνά, καὶ πάντες ὁμοφώνως ἀνεκήρυξαν αὐτὸν ἀρχιστράτηγον. »

Ὁ δὲ Οὐάσιγκτων ὑπακούσας εἰς τὸ ψήφισμα, δὲν ἐδίστασε νὰ ὁμολογήσῃ φόβον μήπως δὲν δικαιώσῃ τὰς προσδοκίας τῶν ἐκλογέων αὐτοῦ· «Παρακαλῶ, εἶπεν, ἕκαστον ὑμῶν νὰ ἐνθυμῆται καλῶς τοῦτο, ὃ διακηρύττω σήμερον μετὰ πάσης εἰλικρινείας, ὅτι δὲν νομίζω ἐμαυτὸν ἄξιον τῆς διοικήσεως, ἢ τις μοὶ ἀνατίθεται. » Ἀπεποιήθη δὲ καὶ πάντα μισθόν, οὐτ' ἐλαβέ ποτε τοιοῦτον οὔτε ὡς στρατηγός, οὔτε ὡς πρόεδρος, ἀλλὰ καὶ «ἐδαπάνησεν ἐξ ἰδίων ἀξίαν λόγου ποσότητα. » Τοσούτῳ δὲ ἐφείδετο τῶν δημοσίων καὶ μετὰ τοσαύτης οἰκονομίας ἐφρόντιζεν αὐτὸς μόνος νὰ γίνωνται αἱ δαπάναι, ὥστε δικαίως ἐπωνομάσθη *εἰμίος*.

Μακρὸν εἶναι νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα τοὺς ἀγῶνας, μεθ' ὧν συνεκρότησε καὶ διετήρησε τὸν στρατὸν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὰς παντοειδεῖς δυσκολίας πρὸς ἃς ἐπάλαιεν ἀδιακόπως κατὰ τὸν ὀκταετῆ πόλεμον· ὀδυνηροτέρα δὲ πασῶν καὶ πλέον τῶν ἄλλων δυσκαταγώνιστος ὑπῆρξεν ἡ τῆς χρηματικῆς ἐνδείας, ἥς ἐνεκα καθίστατο ἀδύνατον νὰ συντάξῃ στρατὸν πειθαρχοῦντα καὶ ἀξιόμαχον, ἱκανὸν ν' ἀντιπαραταχθῇ πρὸς τὸν ἐξησκημένον καὶ ἐμπειροπόλεμον τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Καὶ ὅμως, διὰ μόνης τῆς καρτερίας καὶ τῆς φρονήσεως, καὶ τοὶ πεινῶντας καὶ γυμνοὺς καὶ κακῶς ὥπλισμένους καὶ ἀπολέμους, ἐνίοτε δὲ καὶ δυστροποῦντας στρατιώτας ὀδηγῶν, ἐθριάμβευσεν ἐπὶ τέλους. Ἀπέδιδε δὲ πάντοτε τὴν εὐτυχίᾳ τοῦ πολέμου ἔχθασιν εἰς τὴν ἀνωθεν συνδρομήν, καὶ δημοσίους εὐχαριστίας παρήγγελλε, καὶ

αὐτὸς καθ' ἑκάστην ἡμένηεν διὰ τῆς προσευχῆς τὴν ἰδίαν εὐγνωμοσύνην· « Σὺ, ἔλεγε, σὺ ὁ σῶζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου, σὺ ὑπάρχεις βοηθός. » Ὅτε δὲ λήξαντος τοῦ πολέμου ἐζήτησε νὰ καταθέσῃ τὴν ἐξουσίαν, παρουσιάσθη ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους· « Θεωρῶ ἀπαραίτητον χρέος μου νὰ ἀναθέσω τὰ συμφέροντα τῆς φιλότατης πατρίδος εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ τοὺς κυβερνῶντας αὐτὴν εἰς τὴν ἀγίαν αὐτοῦ σκέπην. » Ἀποχωρήσας τότε εἰς τὰ ἴδια ἔγραψε ταῦτα πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ Λαφαγέτην, ὁ μέγας τοῦ νέου κόσμου πολίτης, ὁ δικαίως ἐπονομασθεὶς πατήρ τῆς πατρίδος· « Ἴδου ἐγὼ ἄπλους πολίτης ἐπὶ τῆς ὀχθῆς τοῦ Ποτομάκη, ὑποκάτω ἀμπέλου καὶ ὑποκάτω συκῆς μου ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τοῦ θορύβου τῶν στρατοπέδων καὶ τῶν μεριμνῶν τοῦ δημοσίου βίου. » Ἀλλὰ καὶ πρὸς ἕτερον φίλον ἀπέστειλε ταῦτα· « Αἰσθάνομαι σήμερον ὅ,τι καὶ ὁ κεκοπιχὴς ὁδοιπóρος, ὅς τις μετὰ μακρὸν καὶ ἐπίπονον δρόμον, καθ' ὃν φέρει βαρὺ φορτίον ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀποβάλλει αὐτὸ φθὰς εἰς τὸ μέρος ὅπου διευθύνεται, καὶ βλέπων ἐκ τοῦ δώματος αὐτοῦ παρατηρεῖ χαίρων τὰ βάραιρα ἐξ ὧν ἐσώθη, τοὺς βορβόρους οἳ τινες ἔκειντο κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ εἰς οὓς δὲν ἐνέπεσε τῇ βοηθείᾳ τοῦ Παντοδυνάμου ὁδηγοῦ καὶ διανομέως τῶν ἀνθρωπίνων συμβαμάτων. »

Κατὰ τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἐνησχολεῖτο ἐξαιρέτως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς εἰσάγων νέας μεθόδους, καὶ διδάσκων διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τοῦ λόγου τοὺς εἰς ταύτην ἐπίσης καταγινόμενους. Ἐλυπεῖτο δὲ καιρίως ὅσάκις ἔβλεπε τὰ τῆς πολιτείας κακῶς φερόμενα, μάλιστα περὶ τὰς ὑποχρεώσεις, διότι τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν ὑποσχέσεων ἔτασσαν ἀνέκαθεν μετὰ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀρετῶν. « Ἐνθυμοῦ, νῆς, ἔλεγέ ποτε πρὸς τινὰ αὐτοῦ ἀνεψιόν, νὰ μὴ ὑπόσχῃσαι πώποτε μήτε εὐτελεῖς πρᾶγμα, οὐ τι νος τὴν φύσιν καὶ τὴν ἔκτασιν δὲν κατεμέτρησας θεόντως. Ἀφοῦ ὅμως ὑποσχεθῇς φρόντισον παντὶ σθένει νὰ ἐκπληρώσῃς εἰ δυνατόν τὴν ὑπόσχεσίν σου. » « Ἡ ὁδὸς τοῦ καθήκοντος, ἔγραψε μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου προτρέπων τὴν Συνέλευσιν ν' ἀποτίσῃ τὸ παρά τῆς Γαλλίας δάνειον, ἡ ὁδὸς τοῦ καθήκοντος κεῖται φανερά ἐμπροσθεν ἡμῶν. Ὡς ἔθνος ἐσμὲν δίκαιοι, ἐκπληρώσωμεν τὰς δημοσίους ὑποχρεώσεις μετὰ τῆς αὐτῆς τιμιότητος, μεθ' ἧς πρέπει νὰ ἐκπληρώμεν καὶ τὰς ἰδιωτικὰς. »

Συγκροτηθείσης συντακτικῆς συνελεύσεως, ἧς μέλος ἦτο καὶ ὁ Οὐάσιγκτων, ἐξελέχθη πρόεδρος αὐτῆς· καὶ ὅτε συνετάχθη τὸ πολίτευμα « ἅπας ὁ λαὸς ἦτο μιᾷ καὶ τῆς αὐτῆς γνώμης ὅτι ὁ ἀξιώτερος πάντων ὅπως γίνῃ πρόεδρος τῶν Ὁμοσπόνδων πολιτειῶν εἶναι ὁ Οὐάσιγκτων » διὸ καὶ παμψηφεί

ἐξελέχθη. Εἶχε τότε πενήκοντα ἑπτὰ ἐτῶν ἡλικίαν. Ἐπειδὴ δὲ γνωστὴ ἦτο ἡ μετριοφροσύνη καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, πολλοὶ φοβούμενοι ἀποποίησιν παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ ἐνδώσῃ αὐτὸς δὲ γράφων πρὸς τινὰ τῶν οἰκείων ἔλεγεν· « Ἐπεθύμουν περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου μου, καταναλωθέντος σχεδὸν μεταξὺ δημοσίων μεριμνῶν, νὰ μὴ ἀνταλλάξω τὸ εἰρηνικόν μου καταφύγιον πρὸς ὠκεανὸν δυσκολιῶν, καθόσον στεροῦμαι καὶ πολιτικῆς ἐμπειρίας καὶ ἱκανότητος καὶ κλίσεως, πρὸ πάντων ἀναγκαίων εἰς τὸν κρατοῦντα τὸ πηδάλιον. Ἐννοῶ ὅτι ἐκθέτω εἰς κίνδυνον τὴν τε ψῆφον τοῦ λαοῦ καὶ τὸ ἰδιόν μου ὄνομα κατὰ τοῦτον τὸν πλοῦν· ἀλλ' ὅποιον θέλει εἶναι τὸ κέρδος, ὁ Θεὸς μόνος γινώσκει· ἀκερχειότητα καὶ σταθερότητα, ταῦτα μόνον ὑπόσχομαι. Ἄνται, εἴτε μακρὸς, εἴτε σύντομος ὑπάρξῃ ὁ πλοῦς μου, δὲν θέλουνσι πώποτε μ' ἐγκαταλείψει καὶ ἂν πάντες μ' ἐγκαταλείψωσι. »

Τοσούτῳ δὲ εὐεργετικῇ καὶ ἐθνωφελῇ ὑπῆρξεν ἡ κυβερνήσις αὐτοῦ, ὥστε καὶ δεύτερον ἐξελέχθη· ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς δευτέρας τάτης περιόδου ἐπέμεναν νὰ ἀναγορεύσωσι καὶ τρίτον αὐτὸν πρόεδρον αἱ πολιτεῖαι· ἀλλ' ὁ Οὐάσιγκτων ἀπεποιήθη ἀνενδότως τὴν ἐκλογὴν, οὐχὶ ὡς εἶπε, « δι' ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὴν φιλοφροσύνην τῶν πολιτῶν, ἢ δι' ἐξασθένησιν τῆς ὑπὲρ τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας αὐτῶν μερίμνης, ἀλλὰ διότι ἡσθάνετο ὅτι ἡ εὐτυχὴς κατάστασις τῶν συμφερόντων αὐτῶν ἐπιτρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὰ ἴδια. » Ἀποχωρῶν δὲ ἀπέτεινε διεξοδικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν λαόν, πλήρη συμβουλῶν, προτρέψας αὐτὸν πρὸ πάντων νὰ θεωρῶσι τὴν θρησκείαν ὡς τὸ μόνον ἀδιάσειστον στήριγμα τῆς ἐθνικῆς εὐδαιμονίας. »

Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὸ κτῆμα αὐτοῦ, ἀνέλαβεν εὐχαρίστως τὰ πρῶτα ἔργα, ἐξεγειρόμενος πρωί, ἐπισκεπτόμενος πάντα τὰ μέρη τοῦ κτήματος, διατάσσων τὰ τῆς οἰκίας, φιλοξενῶν τοὺς ἐρχομένους, ἐλεῶν τοὺς πτωχοὺς, ἀναγινώσκων καὶ πρὸς πάντας πάντοτε λέγων ὅτι « ἐκ πάντων ὅσα φέρουσιν εἰς τὴν πολιτικὴν εὐδαιμονίαν, ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ εἰσὶν ἀναπόφευκτα ὑποστηρίγματα, » ὅτι « ἐὰν δὲν μιμηθῶμεν μετὰ ταπεινότητος τὸ παράδειγμα τοῦ θείου ἀρχηγοῦ τῆς ἱεράς ἡμῶν θρησκείας, μὴ ἐλπίσωμεν νὰ γείνωμεν ἔθνος εὐδαίμον, » καὶ ὅτι « καὶ ὁ ἐρθὸς λόγος καὶ ἡ πεῖρα ἀπαγορεύουσι τὸ φρονεῖν, ὅτι ἡ ἠθικὴ δύναται νὰ ἐπικρατῇ καὶ ἄνευ τῶν ἀρχῶν τῆς θρησκείας. »

Πολλάκις καὶ αὐτὸς κατὰ τὸν πολυχρόνιον στρατιωτικὸν καὶ πολιτικὸν αὐτοῦ βίον διεβλήθη, ὑβρίσθη καὶ ἐσυκοφαντήθη· ἀλλ' ἀτάραχος ἐξακολουθῶν τὸ καθῆκον αὐτοῦ καὶ περιφρονῶν τοὺς κρωγμοὺς τῶν ἐμπαθῶν καὶ φθονερῶν, « ὁ ἀγαθὸς πολίτης, ἔλε-

γε, παρορᾷ τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς κατακρίσεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐγκαρτερῶν εἰς τὸ καθῆκον διατελεῖ σταθερὸς ἐν τῇ εὐθύτητι τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, προσδοκῶν τὴν θείαν ἐπιδοκιμασίαν. » — « Ἔργα καὶ οὐχὶ λόγια » καὶ « ὑπὲρ Θεοῦ καὶ πατρίδος, » ταῦτα ἦσαν τὰ σύμβολα αὐτοῦ.

Τοιαῦται ἐν γένει αἱ ἀρχαὶ τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς τοῦ νέου κόσμου, ἀρχαὶ χρησιμεύσασαι τύπος καὶ ὑπογραμμὸς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ἀρχαὶ προτιθέμεναι πρὸ πάντων εἰς παραδειγματισμὸν τῶν νέων οὐ μόνον τῆς Ἀμερικῆς ἀλλὰ καὶ παντὸς ἔθνους. Ἀξιὸς δὲ καθίσταται τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενῆς μεγαλέμπορος Κ. Ι. Ἀντωνιάδης, ὡς συντελὼν γενναίως εἰς τὴν διάδοσιν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν χώραν διὰ τῆς δωρεᾶν διανομῆς τοῦ βιβλίου, τοῦ περιέχοντος τὰ σωτήρια ταῦτα παραδείγματα, ἐν καιροῖς μάλιστα καθ' οὓς τὰ ἥθη ἐξαχρειωθέντα ἔχουσιν εἴπερ ποτὲ ἀνάγκην ἐπανορθώσεως καὶ χαλινου. Καταλληλότερον δὲ ἐξελέξατο τὸ ἀνὰ χειρας σύγγραμμα, διότι ἐνῷ τέρπει τοὺς ἀναγνώστας διδάσκων αὐτοὺς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ἀμερικῆς, ἐνσταλάζει συγχρόνως εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ σωτηριωδέστατα μαθήματα χρηστότητος καὶ ἀρετῆς.

ΑΠΟΔΗΜΗΤΟΥ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

(Συνέχ. Ἰδε Φυλλ. 323—325.)

Καὶ δὲν πιστεύω μὲν μετὰ τοῦ ἐθνικοῦ Ξενοφῶντος ὅτι ὁ Θεὸς χεῖρει ταπεινῶν τοὺς μεγάλους, δοξάζω ὅμως μετὰ τῶν χριστιανῶν ὅτι ὡς πατὴρ τιμωρεῖ, καὶ ὅτι ἁμαρτωλοὶ ὄντες ἐκ γενετῆς ὀφείλομεν νὰ ἐξίλασκάμεθα αὐτόν. Ἀπῆλθον λοιπὸν καὶ ἐγὼ μετὰ δύο ἡμέρας, τὴν Μεγάλην Πέμπτην, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς δόξης ταύτης ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ξένην ἀναρρίπτει (λέγω δὲ ταῦτα περὶ ἐμοῦ) τὸ αὐτὸ γλυκὺ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον γεννᾷ ἡ ἀνάμνησις τῆς πατρίδος. Κατανύσσεται ἡ καρδίᾳ μου δσάκις εἰσερχόμενος, ἐν τόπῳ ἁλλοφύλων, εἰς ἐκκλησίαν, εὐρίσκωμαι μεταξὺ πλήθους λατρεύοντος τὸν Θεὸν ὅπως καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πατρίδι, καὶ ἀκούω τὰ αὐτὰ θεῖα ῥήματα καὶ ὁσφραίνωμαι τὴν αὐτὴν εὐωδίαν τοῦ θυμιάματος. Λησμονῶν τότε ἐμαυτὸν νομίζω ὅτι ἡ ἀναίμακτος τῆς θρησκείας ῥομφαία ἐπεξέτεινε τὰ ὅρια τῆς πατρίδος, καὶ ὡς τὰ νέφη τοῦ λιθάνωτοῦ ἐξαπμιζέται καὶ ὁ ἐλάχιστος κότος τατὰ τῆς πατρίδος αὐτῆς. Ἄλλως τε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐμελλε νὰ τελεσθῇ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἄγνωστος ἐν Ἑλλάδι τελετὴ, ἡ τοῦ νικτῆρος, εἰς ἀνάμνησιν τῆς πράξεως τοῦ Ἰησοῦ, λούσαντος τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν πρὸ τοῦ Πάσχα.

Ἐν μέσῳ σχεδὸν τῆς ἐκκλησίας εἶχον ἀνεγερθῆ εὐρέα ἱκρία καὶ ἐπιτεθῇ ἐκατέρωθεν δεκατρεῖς θράνοι· δύο δὲ διάκονοι ἐνδεδυμένοι τὴν ἱερατικὴν στολὴν καὶ ἀνὰ χειρας ἔχοντες δικηροτρίκην, ἐρχόμενοι πρὸς τὴν μεγάλην πύλιν, ὠδήγουν ἀνὰ δύο ἱερεῖς, φέροντας ἐπίσης στολὴν, εἰς τὰ ἱκρία, ὅπου ἀναβαίνοντες ἐκάθηντο. Ὡδήγησαν δὲ οὕτω δώδεκα τοῦ Ἰησοῦ μαθητάς· ὁ τελευταῖος ὅμως οὔτε ἱερεὺς ἦτο οὔτε στολὴν ἔφερε, καθὼ ἀντιπρόσωπος τοῦ προδότου Ἰούδα, Ἐβραῖος καὶ αὐτὸς ὑπάρξας ἄλλοτε καὶ βαπτισθείς. Ὅποτε δὲ ἀνέβαινον προσηγόρευον ἀλλήλους κύπτοντες τὴν κεφαλὴν. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ Πατριάρχης φέρων τὴν μεγάλην στολὴν καὶ μήτραν καὶ τὴν ποιμαντικὴν ῥάβδον ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ καθήσας διελέγετο πρὸς ἕκαστον τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον. Καὶ μετὰ ταῦτα λαβὼν λέντιον διεζώσεν ἐκυτὸν καὶ χύσας ὕδωρ εἰς νικτῆρα, ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ὃ ἦν διεζωσμένος. Ἐπειτα προελθὼν μικρὸν προσηύξατο δεηθείς ἵνα παρέλθῃ εἰ δυνατόν ἀπ' αὐτοῦ τὸ ποτήριον ἐκείνο· καὶ τρεῖς ἐπανελθὼν εὔρε τοὺς μαθητάς καθέυδοντας παρὰ τὰς συστάσεις αὐτοῦ. Ἀπεικόνισε δ' ἐν γένει εὐδοκίμως τὸν Χριστὸν, διότι καὶ τὴν ὄψιν ἔχει ἀξιοπρεπῆ καὶ τὴν φωνὴν εὐχῇ καὶ τὸ βᾶδισμα ἔντονον.

Ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας μετέβην χάριν περιεργείας εἰς τὴν τῶν Κοπτῶν, χριστιανῶν πρεσβυόντων τὰ τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ Ἰακώβου τοῦ Σύρου, μίαν μόνην φύσιν, μίαν θέλησιν καὶ μίαν ἐνέργειαν ἀποδιδόντων τῷ Χριστῷ. Λέγεται δὲ ὅτι κατὰγονται ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων. Ἀλλὰ καὶ πόλις Κοπτὸς ὑπῆρχε τὸ πάλαι, « κοινή, ὡς λέγει ὁ Στράβων, Αἰγυπτίων τε καὶ Ἀράβων. » Φημίζονται δὲ σήμερον ὡς ἄριστοι λογισταὶ καὶ γεωμέτραι, καὶ διὰ τοῦτο Κόπτας μεταχειρίζεται ἡ ἐξουσία κατὰ τε τὰς εἰσπράξεις τῶν φόρων καὶ τοὺς δημοσίους λογαριασμούς. Ἐὰν τὰ περὶ καταγωγῆς λεγόμενα ἔχωσιν ἀληθείας, βεβαίως ἡ περὶ τὴν μαθηματικὴν ἱκανότης μετεδόθη αὐτοῖς ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, διότι ἰδοὺ τί λέγει ὁ γεωγράφος· « Ἐδέλσε δὲ τῆς ἐπ' ἀκριθεὶς καὶ κατὰ λεπτόν διαιρέσεως διὰ τὰς συνεχεῖς τῶν ὄρων συγχύσεις, ὥς ὁ Νεῖλος ἀπεργάζεται κατὰ τὰς αὐξήσεις, ἀφαιρῶν καὶ προστιθεῖς, καὶ ἐναλλάττων τὰ σχήματα, καὶ τ' ἄλλα σημεῖα ἀποκρύπτων, οἷς διακρίνεται τό τε ἄλλότριον καὶ τὸ ἴδιον· ἀνάγκη δὲ ἀναμετρεῖσθαι πάλιν καὶ πάλιν. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὴν γεωμετρίαν συστήναί φασιν, ὡς τὴν λογιστικὴν καὶ ἀριθμητικὴν παρὰ Φοινίκων διὰ τῆς ἐμπορίας. »

Καὶ γλῶσσαν μὲν ὁμιλοῦσιν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τὴν ἀραβικὴν, ἡ λειτουργία ὅμως τελεῖται κοπτιστὶ, ὡς κοπτικὰ εἶναι γεγραμμένα καὶ τὰ βιβλία αὐτῶν. Ἀλλὰ τί ἐστὶ κοπτικὴ; ἐξ ὧν παρετήρησα, τὰ